

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
державної установи «Миколаївський пункт тимчасового
перебування іноземців та осіб без громадянства, які
незаконно перебувають в Україні, ДМС»
11.12.2025**

м. Київ, 2025

I. ВСТУП.

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 11.12.2025 групою НПМ здійснено відвідування державної установи «Миколаївський пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, ДМС» (далі – Миколаївський ПТПП, ПТПП, пункт, установа) у складі групи НПМ:

Григоров Михайло Сергійович, головний спеціаліст відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Рудько Ярослав Спиридонович, головний спеціаліст відділу забезпечення прав громадян України які перебувають за кордоном та на тимчасово окупованій території Департаменту моніторингу додержання прав у секторі оборони та прав ветеранів і військовослужбовців полонених та членів їх родин Департамент моніторингу додержання прав у секторі оборони та прав ветеранів і військовослужбовців| полонених та членів їх родин Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Новак Євген Сергійович, представник громадської організації.

Миколаївський ПТПП знаходиться за адресою: вул. Європейська, 1, с. Мартинівське, Миколаївська обл. (фото 1).

Директор ПТПП: Терещук Олександр Володимирович.

З 1 січня по 11 грудня 2025 року в ПТПП утримувалось 146 іноземців та осіб без громадянства. На час відвідування в пункті утримувалось 37 осіб.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування НПМ здійснено 16.07.2024. За результатами відвідування виявлені наступні порушення прав людини:

на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання;

на свободу та особисту недоторканість;

на повагу до приватного і сімейного життя;

на життя;

інші порушення.

Слід зазначити, що попередньо виявлені порушення та надані рекомендації виконані частково.

Групою НПМ відмічено, що керівництво ПТПП вживає заходів для покращення умов тримання осіб, зокрема припинено практику незадокументованого поміщення іноземців та осіб без громадянства в локалізовані кімнати за допущені порушення, поповнено книжковий фонд в бібліотеці закладу, в усіх кімнатах, у яких проживають утримувані особи, забезпечено можливість самостійно відчиняти вікно для провітрювання, кімнати для утримуваних осіб облаштовано столами для харчування, у санітарних вузлах кімнат у яких проживають утримувані особи облаштовано дверцята для реалізації права на приватність, кімнати для проживання забезпечено побутовими приладами санітарії (мусорні баки та щітки для унітазу), у ПТПП облаштовано найпростіше укриття, прогулянкові майданчики облаштовані накриттям від атмосферних опадів, утримуваним особам надається доступ до тренажерної зали, забезпечено своєчасне медичне обстеження осіб, які працюють на об'єктах харчування.

У ході відвідування представникам групи НПМ забезпечено реалізацію права на безперешкодний доступ до місця несвободи, а також до усіх будівель, споруд і приміщень, що розташовані на території ПТПП.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ.

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод).

1. Відповідно до статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод кожен має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до свого житла і кореспонденції. Стаття 1 Протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод передбачає, що кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Відповідно до пункту 25 розділу II Інструкції про порядок утримання іноземців та осіб без громадянства в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 29.02.2016 № 141 (далі - Інструкція), визначено, що іноземцям та особам без громадянства можуть також видаватися власні мобільні телефони для проведення телефонних розмов під час розміщення та перебування в ПТПП, після чого, такий телефон здається на зберігання.

Водночас у ПТПП продовжує застосовуватися практика обмеження іноземців та осіб без громадянства у користуванні мобільними телефонами у зв'язку з відсутністю чіткого та врегульованого порядку їх використання. Зокрема, за результатами конфіденційних бесід групи НПМ з утримуваними особами

встановлено, що можливість користування мобільними телефонами надається адміністрацією ПТПП лише протягом декількох годин двічі на тиждень.

Такі обмеження з боку адміністрації ПТПП по відношенню до іноземців та осіб без громадянства не передбачені жодним нормативно-правовим документом.

Європейський комітет з питань запобігання катувань чи нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (далі – Європейський комітет) у 19-й Загальній доповіді [CPT/Inf (2009) 27] зазначив, що позбавлені волі нелегальні мігранти повинні мати можливість підтримувати значний зв'язок із зовнішнім світом (зокрема мати можливість часто користуватися телефоном та отримувати візити).

Водночас як приклад позитивної практики користування мобільними телефонами іноземцями та особами без громадянства слід відзначити Чернігівський пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства та державну установу «Волинський пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні», у яких забезпечено можливість користування мобільними телефонами без встановлення обмежень щодо часу та кількості такого користування.

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

2. У ході відвідування групою НПМ виявлено окремі порушення прав утримуваних осіб. Зокрема, встановлено практику поміщення іноземців та осіб без громадянства в локалізовані кімнати на підставі, які не передбачені жодними нормативно-правовими актами.

Так, абзацом 2 пункту 15 розділу IV Інструкції визначено, що за вмотивованим рішенням директора ПТПП або особи, яка виконує його обов'язки, іноземці та особи без громадянства розміщуються в локалізованих кімнатах строком до 15 діб **виключно у разі наявності таких вичерпних підстав:**

потреба посиленого нагляду через висловлювання намірів заподіяння шкоди оточуючим чи собі;

перешкоджання працівникам ПТПП у виконанні посадових обов'язків;

схиляння інших іноземців та осіб без громадянства до порушень правил внутрішнього розпорядку;

учинення ними нападу на працівників ПТПП або втечі.

Водночас встановлено, що переважна більшість осіб, які перебували у локалізованих кімнатах, поміщені до них з формулюванням «за порушення правил внутрішнього розпорядку ПТПП», що не відповідає вимогам пункту 15 розділу IV Інструкції та свідчить про її неналежне застосування.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (Конвенція про права осіб з інвалідністю, стаття 21 Конституції України).

3. У порушення вимог Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327, у ПТПП не забезпечено належний рівень безбар'єрності, що ускладнює фізичний доступ та пересування об'єктом для маломобільних груп населення, зокрема до найпростішого укриття та інших будівель, споруд і приміщень.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ.

Державній міграційній службі України:

1. Внести зміни до Інструкції, передбачивши:
розширення переліку підстав поміщення осіб до локалізованих кімнат, зокрема у зв'язку з порушенням правил внутрішнього розпорядку ПТПП;

ДУ «Миколаївський пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні Державної міграційної служби України, ДМС»:

1. Забезпечити поміщення іноземців та осіб без громадянства в локалізовані кімнати виключно на підставах, передбачених Інструкцією;

2. Забезпечити іноземцям та особам без громадянства право користуватися мобільними телефонами під час перебування у ПТПП, без встановлення додаткових часових, кількісних або інших обмежень адміністрацією ПТПП;

3. Забезпечити доступність до будівель, споруд і приміщень ПТПП для потреб маломобільних груп населення.

**Керівник групи НІМ,
головний спеціаліст відділу інспектування
об'єктів контролю в правоохоронних,
судових органах та військових формувань
Департаменту з питань реалізації
національного превентивного механізму
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини**

Михайло ГРИГОРОВ

Фотоматеріали до звіту

Фото № 1

